más neveken tevékenykedő, akkor szintén ritkaságnak számító környezetvédelmi vállalkozást. Nagy teret biztosított a kutatás-fejlesztésnek, a tatabányai bányászat ennek révén vált nemzetközileg igen széles körben ismertté, Lengyelországtól kezdve afrikai és közel-keleti országokon keresztül az Egyesült Államokig. Irányításával hajtotta végre a tatabányai bányászat rekonstrukciós programját, amely évtizedekkel hosszabbította meg a vállalat működését.

Gál István elkötelezett, embercentrikus vezetői tevékenységét mindannyian megtapasztaltuk, 26 éves igazgatósága során sokat tett a bányászok munka- és életkörülményeinek javításáért. Ezt szolgálta a város szociális, kulturális és sportéletének nagyvonalú támogatása is. Munkásságának nyoma a városban lépten-nyomon megtalálható, a lakótelepekben, az infrastruktúrában, az egészségügyi intézményekben, a sport- és kulturális létesítményekben. A város kultúrájának központja a bányász intézmények és művészeti együttesek voltak. A tatabányai sport kiemelkedő teljesítményei is a bányászsportolókhoz kötődik. A bányászok kulturált pihenésére és munkaköri ártalmaik gyógyítására szolgáltak a bányászfürdők a Balaton mentén, az abban a korban igen magas színvonalat képviselő vállalati (és gyógy) üdülők.

Mindenkor alkalmazkodott a kor követelményeihez. Amikor az '50-es években szinte teljesíthetetlen feladatokat rótt a politika a bányászatra, úgy védte a bányászokat és a műszaki értelmiséget, hogy elérte a teljesíthető tervek, követelmények előírását a tatabányai bányászat számára. Országosan kiterjedt kapcsolatrendszerét teljes egészében az itt élő bányászok, a város és a vállalat érdekében eredményesen használta ki. Elévülhetetlen érdeme, hogy abban a korban, amikor munkás életét élte, szinte példátlanul szabad, alkotó légkört teremtett a tatabányai bányász értelmiség számára. Igazi humanista volt, munkatársai mellett mindig és minden körülmények között kiállt. Számos, akkor politikai okok miatt meghurcolt kapott menedéket a vállalat falai között. Egyik munkatársunk írta: „Mert velem itt a vállalatnál nem az történt csupán, hogy munkát, kenyeret kaptam, hanem ennél mérhetetlenül több: vállalták sorsomat!" Majd „Nem egy embert ismerek, aki itt kapta vissza megcsúfolt szociális hitét! És sokan vagyunk, akik itt – nem mindennapi – leckét kaptunk az önzetlenség kultúrájából." Lehetővé tette, hogy az akkor hivatalosan elítélt, mellőzött tudományos eredményeket, szakmai ismereteket, köztük a szociális piacgazdaság működését az érdeklődő vállalati szakemberek megismerjék. Nagy tekintélyű bányászvezető volt, szavainak súlya volt, munkássága az egész magyar szénbányászatra és gazdasági életre kihatott. Tanácsaival, gyakorlati gazdasági ismereteivel a hátérben részese volt az 1968-as gazdasági mechanizmusnak, annak bevezetésének. Az már természetes, hogy az ebből származó lehetőségeket kihasználta a tatabányai bányászat, az itt dolgozók érdekében. Fellépése és kezdeményezése meghatározó volt a magyar szénbányászat 1970-es években történő, az eocén programmal fémjelzett, sajnos csak átmeneti fejlesztése érdekében. Napjaink hazai energiaellátási feszültségei, a hazai erőforrásokra való támaszkodás szükségességének előrelátó felismerését és szorgalmazását ma már történelmi mércével is alátámaszthatjuk. Ezért is igaz, hogy a programban részt vevő tatabányai bányászoknak nincs szégyenkezni való oka. Ma, amikor Magyarország a piacgazdaság részévé vált, sok olyan széles látókörű, a nemzetközi viszonyokban eligazodni képes szakemberre lenne szükség, mint amilyen *dr. Gál István* volt. Tevékenysége és vezetői szemléletének kisugárzása utódaira azt eredményezte, hogy a tatabányai bányászat túlélte az ezredfordulót.

Munkásságát méltóképpen ismerték el, melyek közül a legjelentősebbek: 1961-ben Kossuth díj, 1977-ben Tatabánya Díszpolgára.

Nevét Tatabányán lakótelep viseli, ahol az 536/a épületen domborműű (Varga Imre alkotása) örökíti meg arcvonásait. 2006-ban képviselői kezdeményezésre, a város támogatásával állítottuk fel mellszobrát (Péterffy László alkotása). Szakmai életét a bányásztársadalom *Gál István 1917-1979, Egy bányaigazgató portréja* könyvben (*Ravasz Éva* munkája) írta meg, az utolsó tatabányai akna bezárásának évében, 2004-ben. Több mint három évtizeddel halála után, a ma már csak pislákoló bányászati tevékenység mellett, a város még emlékezik *Gál Istvánra*. A városban évente rendeznek az általános iskolai tanulóknak bányászvetélkedőt. Ebben az évben a vetélkedő témája *Gál István* lesz.

Dr. Csiszár István

Új dékán a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Karán

A Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar Kari Tanácsa (továbbiakban: Tanács) 2013. április 23-i ülésén személyi ügyeket is tárgyalt.

Prof. dr. Tihanyi László egyetemi tanár, az MTA doktora dékáni megbízatása 2013. június 30-ával lejárt, és miután már dékáni megválasztásakor is közölte, hogy egy ciklusra vállalja a dékáni feladatokat, már csak életkora miatt is, ezért a Nemzeti Közigazgatási Intézet honlapján került meghirdetésre 2013. február 22-én a dékáni pályázat.

Prof. dr. Szűcs Péter dékánhelyettes, egyetemi tanár, az MTA doktora adott be pályázatot, amelyet a Tanács titkos szavazással egyhangúlag (nem és tartózkodás nélkül) fogadott el azzal, hogy a kar dékánja 2013. július 1-jei hatállyal *dr. Szűcs Péter*.

Dr. Horn János

Dr. Tihanyi Lászlónak köszönjük munkáját, egyesületünkkel való együttműködését és *dr. Szűcs Péternek* gratulálunk a kinevezéséhez! Mindkettőjüknek jó egészséget, további sikereket kívánunk!

Szerkesztőség

XXIII. „Selmeci Diáknapok" Sopron

Ebben az évben elsősorban a soproniaknak és a Selmeci Társaságnak köszönhetjük, hogy a XXIII. Selmeczi Diáknapokat megrendezték. Sopronban április 4-én, csütörtökön délután kezdődtek a programok, és a könnyes búcsúra 7-én került sor. Az időjárás csupán részben volt kegyes a résztvevőkhöz, de a hangulat és a programok bőven tartogattak érdekességeket, szórakozást és természetesen vidámságot.

Amikor megérkeztünk a Hűség Városába, a házigazdák már tárt karokkal fogadtak bennünket, és gondoskodtak a megfelelő utaztatásról a szállásunkig, a Soproni Gyermek és Ifjúsági Táborba. Éppen a miskolci delegáció előtt érkeztünk, a regisztrációval, a szállás elfoglalásával nem volt különösebb probléma. Csontig hatoló hideg volt, annak ellenére, hogy hét ágra sütött a nap, viszont néhány pohár forralt bor és szívmelengető nóta után a zord körülmények már mit sem számítottak. A régi-új ismerősök társaságában gyülekeztünk, mert este hat órára jelenésünk volt a Gyermek és Ifjúsági Központ kapujánál, ahol rengeteg bursch várta a kapunyitást. Ha már itt jártunk, akkor az utca túloldalán lévő továbbképző intézetbe mindenféleképpen be kellett tekinteni. Nem lőttünk bakot, mivel Czupy bácsinál már több tucat egyenruhás

fiatal szürcsölgette jóízűen fröccsét, vagy harapta a májas szendvicsét. Szépen, fokozatosan azért mindenki átszivárgott a bál helyszínére. Itt már javában ropták a táncot a nagyteremben lévők, a folyosón álldogálók pedig jóízűen beszélgettek vagy nótáztak. Hamarosan korhelyleves, majd pedig tombolahúzás következett. A kapuzárásra pedig ki tudja mikor került sor...

Túl sok idő nem jutott a lazsálásra, mivel reggel a városi program következett, három turnusban. Az Alma Mater botanikus kertjében csodás zöld környezetben és medvehagymaillatban sétálhattunk és csodálkozhattunk rá egy-egy professzor mellszobrára, vagy az olykor dzsungelt idéző környezetre. Ezenkívül a nem olyan régi építésű múzeumba is bepillantást nyerhettünk, és sok diákcsínyről is információt kaptunk. Az uzsonnát követően kis csapatunk a városba indult, ahol a „közgazdász épületet" és a nem olyan rég megszépült Tűztornyot is végigjárhattuk. Az óváros csodás épületei, girbe-gurba utcái és a hozzájuk kapcsolódó történetek mind jobban ámulatba ejtették a messziről jött diákokat, és bátran mondhatom, hogy mély nyomot hagytak szívükben.

Késő délután érkeztünk vissza a szállásra, ahol a Cantus verseny előkészületei folytak. Egyedülálló volt több tekintetben is az esti megmérettetés, ugyanis soha nem volt még ennyi induló (44!) a Cantus versenyen. Az sem fordult még elő, hogy hét firma lett volna jelen, akik az elmúlt években első helyezést értek el – így ők vezették le a késő éjszakába nyúló párviadalt. Ennek győztese idén *Krajczár Martin* alias Szikra lett, aki Dunaújváros hírnevét öregbítette ezzel a tettével.

Az éj átdalolása után korán hajnalodott, és reggeli előtt nótaszóval ébresztettek minket drága firmáink. A napközbeni programok közül a brennbergi túra volt az egyik legimpozánsabb, ahol róttuk a kilométereket – főleg hóban –, és sokfelé megfordultunk, többek között Új-Hermes régi aknájánál, illetve a görbehalmi Bányászmúzeumban.

A délután a szakestélyre való készülődéssel telt el, majd felcsendült a jól ismert dallam „Nincs még nékünk elnökünk". A helyszín félig nyitott volt, de az elmúlt néhány éjszakán kellően megedződtek a résztvevők, s forralt bor – mint szent ital – segítette a megfelelő hangulat elérését. A sok vidám nóta, egy walden örökítés (a bányász egyenruhákat 1951-ben betiltották, de 1971-ben az erdészek a waldent szavazták meg hivatalos viseletnek), több humoros felszólalás, illetve a kontrapunktok sziporkázó „műsora" színesítette a szakestélyt.

A hosszú soproni hétvége utolsó mozzanata a pakolás és a könnyes búcsú volt, melyet csoportkép előzött meg (a teljesség igénye nélkül), így adva tudtára az utókornak, hogy ismét egy színvonalas, változatos és izgalmas diáknapot tudhatunk a hátunk mögött. Az 1991 óta folyó rendezvények sorában minden ötödik diáknapot Selmecbányán tartják. Ezúton is köszönjük a szervezőknek, és jövőre találkozunk Miskolcon.

Nagy Péter a. Szabadúszó Lélekbúvár

Egy tragédia emlékére

1983. június vége felé épp ilyen meleg, „fullasztó" nyár kezdődött. A levegő szinte naponta tele volt villamos töltéssel, mintha minden pillanatban „leszakadhatott" volna az ég. Aztán 21-én az éjfél utáni órákban le is szakadt! Óriási vihar dúlt Oroszlány, Tatabánya, Mór, Bokod, Pusztavám területén és a környéken.

Az Oroszlányi Szénbányák Márkushegyi Bányaüzem É-i bányamezejében az éjszakai műszakban folyt a termelés. A szélvihar, a hatalmas villámlások áramellátási problémát, sőt áramkimaradást okoztak. Sajnos a bánya létfontosságú főszellőztető gépe is megállt. Az ország legnagyobb, alig pár éve termelő mélyművelésű bányájában a szellőztetés leállása miatt felszaporodott metán berobbant, és a bánya gyakorlatilag „elszállt".

Mintegy 400 m mélyben iszonyatos erejű sújtólégrobbanás rázott meg valamennyi vágatot, fejtést. Végigsöpört mindenütt, nem kímélt légajtókat, gépeket, villamos berendezéseket – és embereket! BÁNYÁSZOKAT. ...aztán, szinte azonnal iszonyú munka indult a kollegák, a munkatársak mentésére.

A mentés szinte azonnal megindult, a riasztott tatabányai és oroszlányi bányamentők a bányamentő autóból egyenesen rohantak a függőleges aknához, hogy leszálljanak a bajbajutottakhoz. Emberfeletti munkát végeztek.

A tatabányai és a mori kórházból szinte azonnal ott voltak orvosok, ápolók – a felolvasó terem, mint egy kórház, megtelt sebesültekkel. És lassan szembe kellett nézni a ténnyel – mert a bányamentők sorba hozták az égési és mechanikai sérülésekben s szénmonoxid-mérgezésben elhunyt munkatársaink, barátaink holttesteit. Lakatosok, vájárok, aknászok, villanyszerelők, szállítók, gépkezelők .... *33 magyar és 4 lengyel munkatársunk* maradt alul az elemekkel vívott küzdelemben, és nem is tudni mennyi sérült ... aztán vége ... csak a nagy csend vett körül bennünket.

Ennek a szomorú eseménynek ma van a 30. évfordulója.

A Márkushegyi Bányaüzemben e szomorú esemény kapcsán a *Nagy Benedek* készítette emlékműnél minden évben ilyenkor koszorúzunk és elénekeljük gyönyörű Himnuszunkat „Szerencse fel, szerencse le....", mert emlékezni kell, hogy mennyire esendő az ember és az élet milyen törékeny, és emlékezni kell azokra, akik az égi szénmezők között már megtalálták végső nyughelyüket, és emlékezni kell erre az ősi munkakultúrára is, amely nagy részt vállalt az emberi civilizáció rögös útján.

Ma a Márkushegyi Bányaüzem mintegy 600 fővel néz szembe a gazdasági kihívásokkal. A magyar energiastruktúrába jelenleg nem fér bele a fosszilis energiahordozók felhasználása, s az utolsó magyar mélyművelésű szénbánya is felszámolás előtt áll.

Hozhasson az élet bármit, mi bányászok csökönyösen hirdetjük: „...bányászkodni kell." Jó szerencsét!

2013. június 21. *Kádas Miklós*